

СТАНОВИЩЕ

от член-кореспондент проф. д-р Николай Габровски, д.м.н.,

Българска академия на науките

относно дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Международно право и международни отношения)

Кандидат: проф. д-р Габриела Белова Белова-Ганева

Тема: **Развитие и роля на Световната здравна организация (международноправни аспекти)**

1. Данни за процедурата и кандидата

Настоящото становище е разработено в изпълнение на заповед № №1037 от 07.06.2024 г. на заместник-ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” доц. д-р Петрана Стойкова и при спазване на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Кандидатът за придобиване на научна степен „доктор на науките“ проф. д-р Габриела Белова-Ганева е утвърден университетски преподавател и разпознаваем изследовател с редица публикации в предметното поле на дисертационния труд и в много по-широк изследователски контекст, отразяващи резултати и научни приноси в списания, включени в системата за реферирание и индексирание, включително и в базите Web of Science и SCOPUS.

2. Описание на дисертационния труд

2.1. Структура

Дисертационният труд е посветен на историческото развитие и значението на Световната здравна организация, която през 75-те години от своето развитие се утвърди като безспорен ръководен и координиращ орган на международна здравна дейност. Той проследява как постепенно се залагат изискванията към държавите за осигуряване на „най-високия постижим стандарт на физическо и психическо здраве”, включително здравословното развитие на децата; подобряването на всички аспекти на екологичната и промишлената хигиена; превенцията, лечението и контрола на епидемични, ендемични, професионални и други заболявания; създаването на условия, които биха осигурили на всички медицински услуги и медицинска помощ в случай на болест.

В изложението са обособени шест глави, със съответни подразделения, увод и заключение. Структурата на труда е организирана съобразно неговото съдържание, като е анализиран фактически материал, който покрива основните проблеми. Дисертационният труд е в обем от 287 страници, включително списък на използваната литература на кирилица и на латиница. В изложението са включени и пет таблици, три схеми и приложение, което представлява проектоконвенция за превенция, подготвеност и реакция при бъдещи пандемични ситуации. Използваните източници са преобладаващо от последните десетилетия и са на английски език. От тях 168 са публикации, а останалите са международноправни актове на ООН, СЗО и др., както и интернет източници. Трудът включва общо 329 бележки под линия.

2.2. Актуалност на темата на труда

Темата на представения дисертационен труд на проф. д-р Габриела Белова „Развитие и роля на Световната здравна организация (международноправни аспекти)“ е актуална и на теоретично, и на практическо ниво. Счита се, че той би бил полезен за един по-широк кръг изследователи, докторанти и студенти. Подбрана е подходяща методология на изследването, включваща различни научно-изследователски и методологически подходи, които са необходими поради широкообхватния и интердисциплинарен характер на разглеждания проблем. Авторката подчертава, че двойствената същност на СЗО, подчинена на дихотомията: централа – региони; неизбежните противоречия, породени от необходимостта от съчетаване на диаметрално противоположни интереси, както и сложният процес на финансиране, зависим едновременно от публични и от частни

финанси, превръщат организацията в непрекъснат обект на критика, особено през последните няколко години в контекста на пандемията COVID-19. Същевременно обаче, проследяването на развитието на СЗО, на успехите и проблемите, е от съществено значение с оглед открояването на важноста на международното сътрудничество от времето на първите ѝ стъпки до съвременните предизвикателства пред развитието на международното право, свързани с пандемията COVID-19, а и постпандемичната реалност.

2.3. Описание на отделните части

В **увода** са формулирани подробно предметът и обектът на изследването, целите и задачите, които кандидатката си е поставила, използваните научни методи, както и приносните моменти на научната разработка. Изложението в **Глава първа** е съсредоточено върху предшестващите СЗО форми на международно сътрудничество в областта на общественото здраве. Подчертано е, че именно здравната организация на Обществото на народите допринася за разширяването на дневния ред на международното общественото здраве - от тесния фокус върху предотвратяването на разпространението на инфекциозни болести до много от по-широките проблеми на общественото здраве, които са познати днес. Изложението е научно коректно, систематично и изчерпателно, а направените изводи показват задълбочеността на изследването. **Глава втора** на труда е посветена на отстояването на идеята за създаването на СЗО, изработването на нейната Конституция и развитието на организацията през годините на Студената война. Отбелязано е, че Конституцията на Световната здравна организация се отличава по обхвата на дневния ред, който тя определя за новата организация, в ярък контраст с твърде ограничен обхват на подписваните до този момент международни санитарни конвенции. В съответствие с високите идеали на Устава на ООН, в преамбюла на Конституцията на СЗО се посочва, че „най-високият достижим здравен стандарт“ е основно право на човека. Именно през този период СЗО е може би най-известна със своите усилия за контрол и ликвидиране на определени заболявания като малария и едра шарка. Изложението в **Глава трета** е посветено на развитието на СЗО след края на Студената война и на процесите на реформиране на организацията по време на мандатите на Гро Брунтланд и на Маргарет Чан. В **Четвърта глава** са разгледани проблемите на

многостранната дипломация в областта на здравето, тъй като в началото на 21-ви век СЗО играе все по-активна роля в международната политика и ролята ѝ на субект, определящ нормите в областта на глобалното здраве. През този период са приети и новите Международни здравни правила (в редакцията от 2005 г.), според които държавите са длъжни да уведомяват СЗО за всички събития, които биха могли да представляват извънредни ситуации в областта на общественото здраве от международно значение (PHEIC – public health emergency of international concern). **Пета глава** разглежда проблематика, свързана с COVID-19 и правата на човека. Въпреки че COVID-19 ни показва слабите места на СЗО, същевременно пандемията напомня, че болестите не зачитат граници и че функцията на организацията да действа като глобален координатор, е по-необходима от всякога. Същевременно обаче, в съответствие с Принципите от Сиракуза, приети от Икономическия и социален съвет на ООН през 1984 г., всички мерки, предприети за защита на населението, които ограничават правата и свободите на хората, трябва да бъдат законосъобразни, необходими и пропорционални. Направен е изводът, че като цяло през XXI век международната общност проявява по-голяма загриженост относно това как пандемичните мерки влияят върху съблюдаването на основните права на човека. **Шеста глава** анализира Международните здравни правила (МЗП), чиято цел е да подпомогнат превенцията и реакцията срещу здравни заплахи от обществена значимост, за които има риск от международно разпространение. Въпреки че са основно преработени през 2005 г., за да подготвят по-добре международната общност за реакция в случай на избухване на епидемия, продължителността на COVID-19 повдига въпроса дали МЗП са достатъчно гъвкави, за да се справят със следваща подобна пандемия. В **заключението** се съдържа анализ и синтез на основните положения на дисертацията, като са систематизирани основните теоретични изводи от изследването.

2.4. Автореферат

Авторефератът отразява пълно и правилно съдържанието и характеристиките на дисертационния труд, като самостоятелно са изведени научните приноси.

3. Научни приноси

Основните приносни моменти на научния труд са следните:

- Открито е мястото и ролята, но и спецификите на СЗО като една от специализираните организации от системата на Организацията на обединените нации.
- С оригиналност се отличава анализът относно ликвидирането на едрата шарка, постигнато в края на 70-те години на ХХ в. действително представлява забележително постижение, тъй като е първата в историята успешна човешка намеса за преодоляване на значима инфекциозна болест, но същевременно показва, че в условията на Студената война независимо от напрежението между двете суперсили, „техническо” сътрудничество между САЩ и Съветския съюз все пак е възможно.
- С приносен характер е изясняването на понятието за РНЕИС - извънредно събитие, което представлява риск за общественото здраве на населението на други държави поради глобално разпространение на болестта.
- Оригинално е изложението в последната част относно МЗП, чиято цел е да подпомогнат превенцията и реакцията срещу здравни заплахи от международна значимост.

4. Критични бележки и препоръки

Дисертационният труд е написан на високо научно ниво. По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки.

5. Заключение

Проф. д-р Габриела Белова Белова-Ганева е утвърден преподавател и изследовател, член е на международни научни организации, на програмни комитети, редакционни колегии на български и чуждестранни списания (вкл. и на издание, реферирано в SCOPUS), представител е на България в експертни структури. Представеният от проф. д-р Габриела Белова дисертационен труд за научната степен “доктор на науките” в професионално направление 3.6 Право отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на съответните разпоредби от Вътрешните правила за развитие на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”, поради което давам **положително становище**. Предлагам на Научното жури единодушно да гласува на проф. д-р Габриела Белова-Ганева да се присъди научната степен “доктор на науките” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Международно право и международни отношения).

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г.

01.08.2024 г.

(чл.-кор. проф. д-р Николай Габровски, д.м.н.)

OPINION

by Corresponding Member of the Bulgarian Academy of Sciences

Prof. Dr. Nikolay Gabrovski, MD, DSc

regarding a dissertation work for the award of a scientific degree ‘Doctor of Science’ in the area of Higher Education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.6. Law (International Law and International Relations)

Candidate: Prof. Gabriela Belova Belova-Ganeva, PhD

Topic: **Development and Role of the World Health Organization (International Legal Aspects)**

1. Information on the procedure and the candidate

This opinion was developed in compliance with Order No. 1037 of 07.06.2024 of the Vice Rector of the South-West University “Neofit Rilski”, Assoc. Prof. Petrana Stoykova, PhD and in compliance with the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the South-West University “Neofit Rilski”.

The candidate for a scientific degree ‘Doctor of Science’ Prof. Gabriela Belova-Ganeva, PhD is an established university lecturer and recognized researcher with a number of publications in the subject field of the dissertation and in a much wider research context, reflecting results and scientific contributions in journals included in the referencing and indexing system, including in the Web of Science and SCOPUS databases.

2. Description of the dissertation work

2.1. Structure

The dissertation is devoted to the historical development and significance of the World Health Organization, which, during the 75 years of its development, has established itself as the undisputed leading and coordinating body of international health activity. The author traces how the requirements for states to ensure the '*highest attainable standard of physical and mental health*' have gradually being laid, including healthy development of children; the improvement of all aspects of environmental and industrial hygiene; the prevention, treatment and control of epidemic, endemic, occupational and other diseases; the creation of conditions that would provide everyone with medical services and medical assistance in case of illness.

The text is divided into six chapters, with corresponding subdivisions, an introduction and a conclusion. The structure of the work is organized according to its content, and factual material covering the main issues has been analyzed. The dissertation is in a volume of 287 pages, including a list of used literature in Cyrillic and Latin. The dissertation also includes five tables, three diagrams and an appendix, which represents a draft convention on prevention, preparedness and response in future pandemic situations. The sources used are predominantly from recent decades and are in English. Among them, 168 are publications, and the rest are international legal acts of the UN, WHO, etc., as well as Internet sources. The dissertation includes a total of 329 footnotes.

2.2. Actuality of the topic of the dissertation

The topic of the presented dissertation of Prof. Gabriela Belova, PhD "Development and Role of the World Health Organization (International Legal Aspects)" is relevant both on a theoretical and a practical level. I believe that it would be useful for a wider range of researchers, PhD students and students. The appropriate methodology of research has been used, it includes different research and methodological approaches, which are necessary due to the wide-ranging and interdisciplinary nature of the considered problems. The author emphasizes the complicated essence of the WHO, subject to the dichotomy: headquarters - regions; the inevitable contradictions caused by the need to combine diametrically opposed interests, as well as the complex financing process, dependent on both public and private finances, that make the organization a constant object of criticism, especially in the last few years in the context of the COVID-19 pandemic. At the same time, however, the mere development of the WHO, its successes and failures are essential for the importance of establishment of international

cooperation from the time of its first steps to the contemporary challenges to the development of international law in the COVID-19 pandemic and the post-pandemic reality.

2.3. Description of parts of the content

In the **introduction**, the subject and object of the research, the goals and tasks that the candidate has set for herself, the scientific methods used, as well as the contributing moments of the scientific development are formulated in detail. The exposition in **Chapter One** focuses on the pre-WHO forms of international cooperation in the field of public health. It is emphasized that it is the health organization of the League of Nations that contributes to the expansion of the international public health agenda - from a narrow focus on preventing the spread of infectious diseases to many of the broader public health problems that are known today. The exposition is scientifically correct, systematic and comprehensive, and the conclusions drawn show the thoroughness of the research. **Chapter two** of the work is dedicated to defending the idea of establishing the WHO, the drafting of its Constitution and the development of the organization during the years of the Cold War. It has been noted that the Constitution of the World Health Organization is distinguished by the scope of the agenda it sets for the new organization, in stark contrast to the very limited scope of the international sanitary conventions signed up to that point. In line with the high ideals of the UN Charter, the preamble to the Constitution of the WHO states that '*the highest attainable standard of health*' is a fundamental human right. It was during this period that the WHO is perhaps best known for its efforts to control and eradicate certain diseases such as malaria and smallpox. **Chapter Three** is devoted to the development of the WHO after the end of the Cold War and to the processes of reforming the organization during the mandates of Gro Brundtland and Margaret Chan. **Chapter Four** examines the challenges of multilateral health diplomacy as the WHO plays an increasingly active role in international politics and its role as a global health norm-setter in the early 21st century. During this period, the new International Health Regulations (as amended in 2005) were also adopted, according to which countries are obliged to notify WHO of all events that could constitute public health emergencies of international concern (PHEIC - public health emergency of international concern). The **fifth chapter** examines issues related to COVID-19 and human rights. While COVID-19 has exposed WHO's weaknesses, the pandemic is also a reminder that diseases know no borders and that the organization's role as a global coordinator is more necessary than ever.

At the same time, however, in accordance with the Syracuse Principles, adopted by the United Nations Economic and Social Council in 1984, all measures taken to protect the population that limit people's rights and freedoms must be lawful, necessary and proportionate. It is concluded that, in general, in the 21st century, the international community shows greater concern about how pandemic measures affect the observance of basic human rights. The **Sixth chapter** analyzes the International Health Regulations (IHR), which aim to support the prevention and response to health threats of public concern that are at risk of international spread. Although they were fundamentally revised in 2005 to better prepare the international community to respond in the event of an outbreak, the duration of COVID-19 raises the question of whether the IHR are flexible enough to deal with another similar pandemic. The conclusion contains an analysis and synthesis of the main points of the dissertation, with the main theoretical conclusions of the study being systematized.

2.4. Abstract

The abstract fully and correctly reflects the content and characteristics of the dissertation work, and the scientific contributions are presented independently.

3. Scientific contributions

The main contributing points of the presented scientific work are:

- The place and role, as well as the specifics of the WHO as one of the specialized organizations of the United Nations system, are highlighted.
- The original analysis of the eradication of smallpox achieved in the late 1970s is indeed a remarkable achievement, as it was the first successful human intervention in history to overcome a significant infectious disease, but it also shows that in conditions of the Cold War regardless of the tension between the two superpowers, 'technical' cooperation between the US and the Soviet Union was still possible.
- Of a contributing nature is the clarification of the concept of PHEIC - an extraordinary event that poses a risk to the public health of the population of other countries due to the global spread of the disease.
- Original is the statement in the last part about IHR, the purpose of which is to support the prevention and response to health threats of international importance.

4. Critical notes and recommendations

The dissertation is written at a high scientific level. I have no critical remarks on the essential aspects of the main theses and their proof in the dissertation.

5. Conclusion

Prof. Gabriela Belova Belova-Ganeva, PhD is an established teacher and researcher, a member of international scientific organizations, program committees, editorial boards of Bulgarian and foreign journals (including an edition referenced in SCOPUS), a representative of Bulgaria in expert structures. The dissertation submitted by Prof. Gabriela Belova, PhD for the scientific degree ‘Doctor of Sciences’ in the professional field 3.6 Law meets the requirements of the LDASRB, the Regulations for the implementation of the LDASRB and the relevant provisions of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of SWU ‘Neofit Rilski’, which is why I give a positive conclusion. I propose to the Scientific Jury to unanimously vote for Prof. Gabriela Belova-Ganeva, PhD to award the scientific degree ‘Doctor of Sciences’ in the area of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional field 3.6 Law (International Law and International Relations).

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г.

08/01/2024

Corresponding Member of the Bulgarian Academy of Sciences

Prof. Dr. Nikolay Gabrovski, MD, DSc.